

Pályamű

az Országos Bírósági Hivatal elnöke által 194.E/2024.(V.6.) OBHE számú
határozatával a Szolnoki Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi
Kollégiuma kollégiumvezetői állásának pályázati kiírására

Tóthné dr. Drenkó Szilvia
törvényszéki tanácselnök
Szolnoki Törvényszék

I.

A kollégiumvezetői tevékenységet meghatározó szabályozórendszer és feladat-meghatározás

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 124. §-a szerint a kollégiumvezető

- szervezi a kollégium munkáját,
- évente beszámol a kollégiumnak,
 - ba)* a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról,
 - bb)* a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, és
- ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A Bszi. 155. §-a kollégium feladatait sorolja fel:

- a) véleményt nyilvánít – a járásbíróági állásra benyújtott pályázat kivételével – a bírói álláspályázatokról,
- b) részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében,
- c) véleményezi – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – az ügyelosztási rendet,
- d) véleményt nyilvánít a 131. § c)–e) pontjában foglaltak szerint a vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezető bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, és
- e) ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat.

A bíróságok igazgatásáról szóló 6/2015. (XI.30) OBH utasítás (továbbiakban igazgatási szabályzat) 28. §-a is tartalmaz szabályokat a kollégium illetve a kollégiumvezető munkájával kapcsolatosan. Így a már Bszi-ben szabályozott feladatokon túl a kollégiumvezető feladatává teszi a következőket:

- évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaműben szereplő tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- a kollégiumvezetői tevékenységéről beszámol az ítélőtábla vagy a törvényszék elnökének,
- az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati, másodfokú vagy felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét,
- összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket,
- összehívja a kollégium ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik,
- évenként összegzi a másodfokú, a harmadfokú, a felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzéseinek általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti,
- ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró vagy a tanácselnök által a Büsz. előírásai szerint vezetett nyilvántartásba; a törvényszék kollégiumvezetője e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbíróóságokon is ellátja,

- ellátja a jogegységi eljárással összefüggő, a Bszi. 26. § (3) bekezdése szerinti feladatokat, az elvi határozatokat (elvi döntéseket) rendszerezi, elemzi,
- ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét,
- közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében,
- a közérdekű bejelentések és a panaszügyek intézésében részt vesz,
- javaslatot tesz – a szolgálati út betartásával – a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Kúria kollégiumvezetőjének és az ítélőtábla elnökének a jogegységi eljárás indítványozására,
- irányítja és szervezi a tanácselnöki feljegyzések ismertetését,
- ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,
- előterjeszti – a szolgálati út betartásával – az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében,
- javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására,
- ellátja a bírósági határozatok anonimizálásával és közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló OBH utasításban számára meghatározott feladatokat.

A fentiekén túl a Szolnoki Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatának 14. §, 48. §, 49. § és 63/C. §-a részletezi a kollégiumvezető feladatát.

Az OBH Elnöke a bíróságok számára stratégiai célokat fogalmazott meg:

- a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek,
- az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel.

A stratégiai célok megvalósítása érdekében 2024 évre a Szolnoki Törvényszék Elnöke kiemelte az alábbi célkitűzéseket:

- magas színvonalú, időszerű és hatékony ítélkezés,
- az emberi erőforrások területén az egyenletesebb munkateher kialakítása a bírák körében, figyelemmel az eltérő ügyérkezésre,
- az integritási kockázatokra való folyamatos figyelemfelhívás.

A fent leírtakból látszik, hogy a kollégiumvezető összetett tevékenységet végez. Szervezi és vezeti a kollégiumot, mint bírói testületet, közreműködik az ítélkezés egységének biztosításában, részt vesz az igazgatási feladatokban azzal, hogy a bíróság igazgatásvezetésének fenti céljai megvalósításában közreműködik és az ehhez szükséges szakmai támogatást nyújtja.

A kollégiumvezető feladata az, hogy a bírák, titkárok, fogalmazók, ügyintézők, tisztviselők munkáját a számára rendelkezésre álló eszközökkel segítse és támogassa. A továbbiakban a

bírák kifejezést használom, de érteni kell alatta a bírósági titkárokat, fogalmazókat, ügyintézőket, tisztviselőket, mindazokat, akik munkájukkal a bírósági szervezet működésében részt vesznek, mivel mindannyian együtt, egymás munkájára támaszkodva tudjuk hivatásunkat ellátni.

Ahhoz, hogy a bíró a feladatát jól ellássa, olyan környezetet kell kialakítani, amelyben jól érzi magát, tudja, hogy munkája felelősséggel jár, ugyanakkor érzékeli azt is, hogy azt értékelik és megbecsülik, kellő magabiztossággal rendelkezik ahhoz, hogy gyorsan, hatékonyan, ugyanakkor alapos szakmai tudással döntést hozzon, szembe tudjon nézni az esetleges kritikákkal, amelynek célja nem a probléma felnagyítása, hanem annak megoldása.

2015. óta dolgoztam kollégiumvezető-helyettesként, lehetőségem nyílt alkalmanként betekinteni a kollégiumvezető munkájába, és segíteni a kollégium munkáját. Kollégiumvezető-helyettesként is fontosnak tartottam a személyes kapcsolatokat a kollegákkal, ami kinevezésem esetén még nagyobb jelentőséggel bírna. Célom olyan közösség kialakítása, ahol lehetőség van a legegyszerűbbnek tűnő kérdéseken át, a magas színvonalú, ítélkezést támogató feladatok egyeztetésére, megoldások kidolgozására. Szeretném a kollégium testületi jellegét erősíteni. Támogatni fogom a kollegákat abban, hogy közösséget alakítsanak ki, olyan légkört kívánok teremteni, ahol a kollégák felteszik kérdéseiket, részt vesznek az előterjesztések megfogalmazásában, a szakmai műhelymunka részesévé válnak.

II.

Emberi erőforrások elosztása, az egyenletes munkateher kialakítása

Az utóbbi 10 évben a Szolnoki Törvényszék civilisztikai ügyszaka teljesen megújult. Folyamatosan nagy tapasztalatú kollégák mentek nyugdíjba.

2020-ban a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megszűnésével négy kollega lett a törvény erejénél fogva törvényszéki bíró, ketten már nyugdíjba vonultak, a két másik kolléga pedig nagyon kevés bírói gyakorlattal rendelkezett (egyikük még határozott időre kinevezett bíró volt), így az ő számukra a beilleszkedést segíteni kellett. Mivel kettejük teljes referádáját nem teszi ki a munkaügyi ügyszakba érkező ügyek, így mindkettőjüknek meg kellett találni azt a jogterületet, ahol szükség volt a munkájukra és amiben ők maguk is szívesen dolgoznak.

2024-ben két tanácselnök, egy törvényszéki bíró ment nyugdíjba és 2024, valamint 2025 év végén kezd meg felmentési idejét egy-egy törvényszéki bíró kolléga. Az ő helyük is pótlásra vár majd.

Most zajlott le a pályázati eljárás két törvényszéki bírói álláshelyre, bízom abban, hogy az álláshelyek minél hamarabb betöltésre kerülnek és a kollegák gyorsan be tudnak illeszkedni az új munkakörükbe, amiben természetesen maximálisan számíthatnak rám és persze a többi kollégára is.

Évek óta megfigyelhető tendencia, hogy a bírósági fogalmazói álláshelyeinkre rendszeresen nincs jelentkező, vagy csak egy jelentkező a három helyre, így az utánpótlás folyamatosan fogy. A Szolnoki Törvényszék mindig nagy gondot fordított a fogalmazók képzésére, ami a szakvizsgák eredményében is látható volt. A szakvizsgázott fogalmazók minden esetben titkári kinevezést nyertek. A titkárok munkája nagyon fontos a peren kívüli ügyek intézésében, de munkájuk mellett besegítenek a bírák munkájába is, ami elsősorban a szakmai fejlődésüket, a

bírói munkára való felkészülésüket segíti. A titkárok munkája azért is nagyon fontos, mert a bírákat mentesítik a peren kívüli ügyek intézése alól.

A törvényszék bírói testülete tehát teljes mértékben megújult, megújul, ami a kollégiumvezetőtől is fokozott odafigyelést igényel, hiszen új tanácsokat kell felállítani, figyelni kell a munkaszervezésre, a kollégák betanulását segíteni kell. Az álláshelyek betöltését követően hosszútávra alkalmazható ügyelosztási rend kialakítása a cél, ami biztosítja a kiegyensúlyozott munkateherelosztást.

Az emberi erőforrással való gazdálkodást előreláthatóan tervezetten és átlátható módon kell megvalósítani, amely a nem várt esetekre történő gyors, hatékony reagálást szolgálja. Az arányos ügyelosztást elsődlegesen az arányos ügykiosztási renddel lehet megfelelően kialakítani, amelyet a kollégium is véleményez, a kollégiumvezető pedig a szignálás során juttatja érvényre. Fontosnak tartom, hogy az ügykiosztás kialakítása során az abban dolgozó bírák véleménye érvényre jusson. Erősíteni kívánom azt a szemléletet, hogy közös feladatunk a bíróságunkra érkezett ügyek feldolgozása és ennek érdekében közös felelősséggel kell kialakítani a legmegfelelőbb és arányos ügykiosztást.

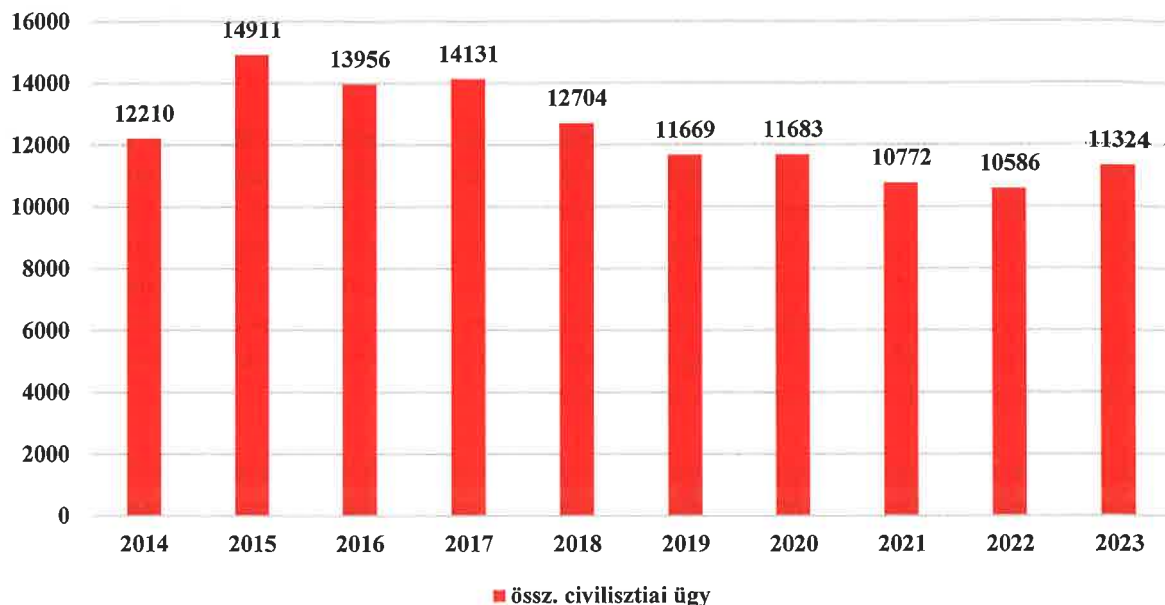
A kollégiumvezető feladata, hogy a statisztikát figyelemmel kísérje, és ha azt tapasztalja, hogy huzamosabb időszakban ez az arány felborult, vizsgálja ennek okát és tegyen javaslatot annak kiegyenlítésére. A problémát elsődlegesen törvényszéki kereteken belül kell megoldani munkaerő-átcsoportosítással, illetve kirendeléssel. Figyelemmel kell azonban lenni arra is, hogy kirendelés esetén annak a bíróságnak a munkája is elnehezülhet, ahonnan az adott bírót kirendelték és emiatt emelkedik a bíróságon dolgozó más bírák munkaterhe is a kirendelt bíróé mellett. Kirendelt bíró esetében pedig az egyéni munkateljesítmény értékelésénél mind a kirendelés alatt kirendelt bíróságon, mind a saját bíróságán végzett munkáját együttesen kell értékelni. Hangsúlyozni kell, hogy a kirendelések alkalmat szolgáltatnak arra is, hogy a bírák más bírósági munkába is bepillantást nyerjenek, kipróbálják magukat, szakmai tapasztalatokra tegyenek szert, melyet későbbi munkájuk során hasznosítani tudnak. Kirendelések a törvényszéki közösségi szemléletet is erősítik és a törvényszék területén dolgozó bírák személyes kapcsolata is szorosabbá válhat, amely a szakmai munkát és az egységes joggyakorlatot is elősegíti.

Az egyenletes munkateher kialakításához és fenntartásához nélkülözhetetlen a statisztikák vizsgálata és értékelése, mivel azok – bár nem mindenhatók –, jelzik a bekövetkező változásokat, figyelmeztetnek esetleges negatív tendenciákra, felhívhatják a figyelmet olyan területekre, ahol intézkedésre, segítségre van szükség, ugyanakkor arra is rámutatnak, hogy a korábbi intézkedések eredményesek, hatékonyak voltak-e, vagy más eszközt kell keresni az adott probléma megoldásához.

A pályamű megírásakor segítséget adott a 2023. évi elnöki beszámoló. Annak tematikus felépítése, statisztikai adatai, táblázatai megkönnyítették a szakmai szempontú elemzés elkészítését. Az adatok azonban folyamatosan változnak így a kollégiumvezető kinevezésekor már lehet, hogy egészen más paraméterekből kell kiindulni, azaz a nyomonkövetés elengedhetetlen.

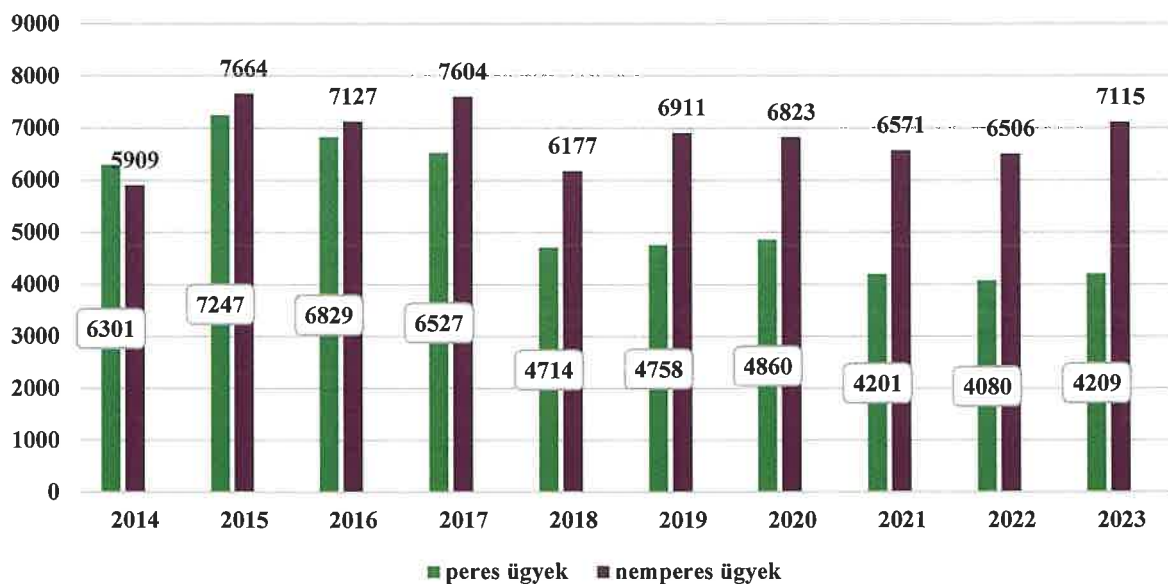
Az ügyforgalmi adatok részletes elemzését a törvényszék elnöke megtette, azonban néhány fontos, a szakmai munka szempontjából is figyelemre érdemes adatot szeretnék kiemelni.

Szolnoki Törvényszék Érkezett összes civilisztikai ügy, peres-nemperes 2014-2023

Országosan is tendencia, ahogy a Szolnoki Törvényszéken is, hogy csökkent az érkező ügyek száma a civilisztikai ügyszakban, egészen 2023-ig, amikor kisebb emelkedés volt tapasztalható, mely 2024 első negyedévében folytatódni látszik.

Szolnoki Törvényszék Érkezett civilisztikai peres és nemperes ügyek 2014-2023

Az ügyérkezésben a peres ügyek érkezésének csökkenése a szignifikáns. Ha a peres és nemperes ügyek érkezési adatait egymás mellé állítjuk 2014-től kezdődően, akkor látható, hogy a nemperes ügyek száma nem csökkent olyan mértékben, mint amilyen mértékben a peres ügyek száma.

A peren kívüli ügyek között több időigényes, jelentős munkaerő felhasználásával elbírálható ügy van, ilyen például a kapcsolattartás végrehajtása ügycsoport, valamint az adósságrendezés is. Évek óta tapasztalható, hogy a végrehajtási ügyek száma nem csökkent, hanem időnként kiugróan megnövekszik. A törvényszék másodfokán tapasztaljuk, hogy nagyon sok végrehajtási ügy érkezik a közjegyzőktől is.

A peren kívüli ügyek közé tartoznak a csőd- és felszámolási ügyek is, ami 2022. év végén jelentős ügyérkezést generált. A 2021 évi 230 ügy érkezése helyett 552 érkezett és bár 2023-ban valamelyest csökkent az ügyérkezés (409), azonban még mindig jelentős a 2021-es évhez viszonyítva. 2024 első negyedében is folytatódni látszik az emelkedés, az előző évhez viszonyítottan magasabb, másfélszeres ügyérkezése volt az ügyszaknak. Ebben az ügyszakban az ügyérkezés növekedését a cégtörvényességi eljárás megszüntetését követően a cégbíróság által hivatalból kezdeményezett felszámolási eljárások generálták, melyek ugyan a speciális szabályozásra figyelemmel várhatóan viszonylag rövid időn belül be fognak fejeződni, azonban mennyiségüknel fogva 2022. év vége óta megterhelik az ügyszakot.

A peren kívüli ügyek közé tartoznak a cégügyek, valamint a civil szervezetek ügyei is, ahol időnként szintén kiszámíthatatlan az ügyérkezés. 2023 évben a civil szervezetek nyilvántartásának adattisztítása, valamint a jelentősebb érkezés növekedése terhelte meg az ügyszakot.

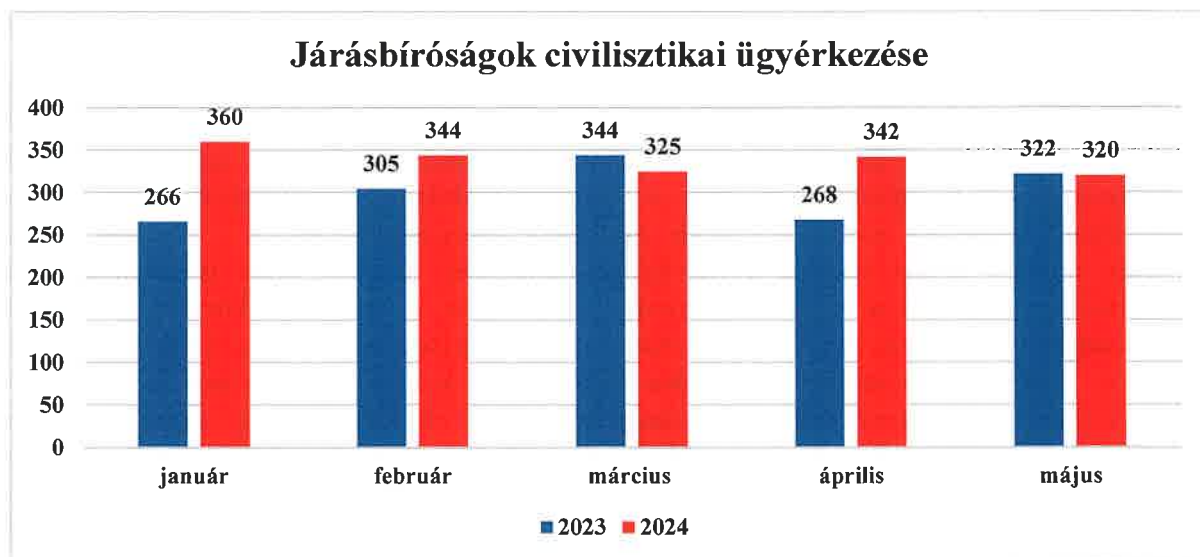
A peren kívüli ügyek sokszínűsége, az időszakonként kiszámíthatatlan ügyérkezés mennyisége és az erre adott rugalmas szervezeti reagálás érdekében, ezekkel az ügyekkel sokkal hangsúlyosabban kell foglalkozni. A törvényszékünkön kialakult gyakorlat szerint – amivel én is egyetértek, mivel az emberi erőforrás optimális kihasználását jelenti – minden olyan feladatot, amelyet titkár is jogosult elvégezni, lehetőség szerint titkári munkaként kell megszervezni, ugyanakkor a titkári létszám csökkenése a Szolnoki Törvényszéken és járásbíróságokon már most gondot okoz, mind az új bírói kinevezések, mind a titkári munkák felosztása során. Az ügyteher növekedés átmenetileg kezelhető, azonban ha a titkári létszámhelyzetben nem sikerül változtatni, annak negatív következménye, hogy a bírák feladatai sajnos bővülni fognak a peren kívüli ügyek intézésével is. Különösen nehéz helyzetben van a Szolnoki Járásbíróság végrehajtási ügyszaka, ahonnan az utóbbi időben, jellemzően bírói kinevezések miatt, elkerültek a titkárok és az újonnan kinevezett titkárokkal, sem más területről történő átszervezéssel nem sikerült még megnyugtató módon rendezni a helyzetet.

Átalakítást igényelt a cégbírósági ügyszak az ott dolgozó mindkét bíró kollégánk nyugdíjba vonulása miatt, melyet más területről történő átszervezéssel lehetett megoldani. 2023. március 23-tól vezeti az ügyszakot az új csoportvezető, aki a büntető ügyszakból jött át. A munkaügyi ügyszak jelenleg alacsony ügyszámmal működik, ugyanakkor 2 tárgyaló bíró mindenképpen szükséges egy adott területen, ezért a munkaügyi bíráink át tudták venni a cégbírói feladatokat. Kezdetben csak az egyik munkaügyi bíró került megbízásra ezzel a feladattal, azonban a cégbíróság mutatószámai szükségessé tették a másik munkaügyi bíró bevonását is 2024. április 15-től. A cégbíróságon jelenleg a csoportvezető bíró mellett a 2 munkaügyi bíró fél-fél referációjában látja el a cégbírói feladatokat. Az ő munkájukat segíti 2 fő bírósági ügyintéző.

Ebben az ügyszakban a nyomon követés mindenképp szükséges annak ellenőrzésére, hogy a megtett lépések elegendőnek bizonyultak-e az egyenletesebb munkateher kialakításához.

A csőd- és felszámolási ügyszakba beosztott 2 bíró közül az egyik a törvényszék tanácselnökeként kétharmad részben másodfokú felülbírálatban vett részt, míg egyharmad részben látta el a csőd- és felszámolási bírói feladatokat, felerészben megosztva azt velem, mint kollégiumvezető-helyetttel, míg én előadó bíróként segítetttem a tanácsi másodfokos munkát. A másodfokos ügyszakba bekövetkezett személyi változások folytán a tanácselnök asszony kikerült a csőd- és felszámolási ügyszakból és a törvényszékre újonnan kinevezett elsőfokos bíró már fél tanácsban látta el ugyanezt a feladatot, továbbra is felerészben megosztva velem a munkát, míg én megbízott tanácselnökként fele részben a másodfokos munkavégzésben is részt vettem. Jelenleg tehát 2 fél bíró van beosztva az ügyszakba és mellettük 2 ügyintéző és kezdetben 1 titkár, majd 2023. júliusától már 2 titkár vesz részt a munkában. A korábban ismertetett ügyérkezés mellett ugyan nem biztosít arányos munkateher elosztást, azonban a Szolnoki Törvényszékre kiírt 2 törvényszéki hely egyik bírója a jövőben a csőd- és felszámolási ügyszakba kerül beosztása, így várható, hogy az ügyszak munkaterhe optimálisan fog alakulni.

Ahogy a következő táblázat is mutatja a Szolnoki Törvényszék járásbíróságainak az ügyérkezése 2024 első felében májussal bezárólag 12%-os növekedést mutat, mely tendenciára és azok esetleges hatására a későbbiekben figyelemmel kell lenni. Ugyanakkor a járásbíróságokon kiegyenlített a munkateher-eloszlás, a befejezések száma meghaladja az érkezők számát.

A Szolnoki Járásbíróság munkáját nehezíti, hogy megyeszékhely szerinti bíróságként öt érintik leginkább a személyi változások, ezért nagy arányú a kevés bírói tapasztalattal rendelkező, illetve a határozott időre kinevezett bírók aránya. Jelenleg a Szolnoki Járásbíróságra két bírói állásra került pályázat kiírásra, azonban várhatóan – pályázat hiányában – csak az egyik állás kerül betöltésre, azonban mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy az ismételt pályázati kiírás alkalmával a másik is eredményesen betölthető legyen.

A Kunszentmártoni Járásbíróságon az elnök mellett további 1 polgári bírói állás van, mely kolléga gyermekgondozási szabadsága miatt a Szolnoki Járásbíróságról egy újonnan kinevezett bíró került kirendelésre, akinek az ügyterhe a korábbi átmeneti idő és átszignálásokból eredően

a pertartam megnövekedése miatt elnehezültebb (2024. I. negyedévi statisztikai adatok szerint az összes folyamatban lévő ügye 127, melyből 23 az egy éven túli ügyek száma).

A Tiszafüredi Járásbíróságon az elnök asszony mellett 1 polgári ügyszakba beosztott bíró van, azonban az ügyérkezés csökkenése miatt ő kirendeléssel a Szolnoki, a Jászberényi és a Kunszentmártoni Járásbíróságokon is besegít a kapcsolattartás végrehajtási ügyek elbírálásában (2024. I. negyedévi statisztikai adatok szerint az összes folyamatban lévő ügye 67, melyből 9 az egy éven túli ügyek száma).

A Jászberényi Járásbíróságon a személyi változások miatt korábban kialakult hosszabb pertartamú ügyeket a bírának sikerült mostanra feldolgozniuk, a 4 ügyszakban ítélkező bíró ügyterhe kiegyensúlyozottá vált (2024. I. negyedévi statisztikai adatok szerint az összes folyamatban lévő ügye 255, melyből 29 az egy éven túli ügyek száma).

A Karcagi Járásbíróságon 2 tapasztalattal rendelkező bíró kiegyensúlyozott ügyteherrel dolgozik, melyek közül az egyik az elnöki feladatokat is ellátja (2024. I. negyedévi statisztikai adatok szerint az összes folyamatban lévő ügye 110, melyből 9 az egy éven túli ügyek száma).

A Mezőtúri Járásbíróságon az elnökkel együtt két bíró ítélkezik az ügyszakban kiegyensúlyozott ügyteherrel (2024. I. negyedévi statisztikai adatok szerint az összes folyamatban lévő ügye 111, melyből 14 az egy éven túli ügyek száma).

Az ügyérkezés a törvényszék másodfokos ügyszakában az elmúlt 3 évben változó volt, 2021 évben magasabb volt, 2022-ben csökkent az érkezések száma, míg 2023-ban ismételten emelkedett. Sajnos a befejezések száma mindhárom évben alatta maradt az érkezett ügyeknek. 2024 első negyedévében azonban megindult a folyamatban maradt ügyek számának csökkenése. Az ügyszakot jelentős személyi változások érintették, ezért a törvényszék vezetői (elnök, elnökhelyettes, kollégiumvezető és helyettese) az igazgatási szabályzat szerinti tárgyalási kötelezettségüket jelentősen meghaladó mértékben vettek részt a másodfokú munkában. A változások 2024 évben is folytatódtak, mivel 2 tanácselnök asszony és 1 előadó bíró – nyugdíjba vonulásuk okán – kiesett az ügyszakból és további 1 előadó bíró fog még ebben az évben nyugdíjba menni, így újra kellett szervezni a másodfokos munkát, melynek során a korábban rész tanácsai feladatokat ellátó 11. Pf. tanácsot teljes tanácsná kellett kialakítani, melyhez szükséges volt a korábbi előadó bíró kivonása az elsőfokú ügyszakból, így már teljes egészében előadó bíróként tud működni, míg a másik előadó bírói hely új kinevezéssel került betöltésre. 2024. február végétől új tanácselnökként megbízást kaptam az 1. Pf. tanács vezetésére, mely fél tanácsként jár el és emellett a törvényszék elnöke, valamint a kollégiumvezető is 1/4-1/4 arányban tanácselnökként ítélkezik. 2024 első negyedévében az ügyszak mutatói kedvezően alakultak és az előadó bírók teljes kivonása az elsőfokú ügyszakból várhatóan javítani fogja ennek a területnek a helyzetét is, helyreállítva ezzel az egyenletesebb munkaterhet.

A törvényszék elsőfokú ítélkezésében 2021 évben még meghaladta befejezések száma az érkezett ügyek számát, 2022-ben közel azonos volt, 2023-ban azonban nagyobb hátrányt mutatkozott. A másodfokú tanácsok változása kihatással volt a törvényszék elsőfokú ítélkezésére is, mivel korábban az előadó bírák egy része az elsőfokú ügyek intézésében is részt vett. Az új tanácsok kialakításával szükségessé vált az előadó bírának az elsőfokú ügyintézésből való kivonása. A polgári és gazdasági törvényszéki elsőfokos ügyszakban jelenleg egyetlen teljes tanács van, mely kollégánk nyugdíjba vonulása belátható időn belül várható. Rajta kívül az újonnan kinevezett bírának a csőd- és felszámolási ügyszak mellett fél

tanácsban látja el ezt a feladatot, valamint a másodfokos előadó bírák közül az egyik még mindig fél tanácsban jár el, míg a másik már csak a folyamatban lévő és nála maradt néhány ügyét fejezi be. Az egyenletesebb munkaerő elosztása érdekében, a törvényszékre meghirdetett bírói állás betöltése esetén az új kolléga várhatóan a törvényszék elsőfokára kerül beosztásra. Az álláshely betöltésével két teljes és egy fél tanács látná el ebben az ügyszakban a feladatot, míg az előadó bírák teljes egészében kivonhatók belőle, ezzel az ügyszakban az egyensúly helyreáll a kollégánk nyugdíjba vonulásáig (2024. november).

Az emberi erőforrás elosztásánál a rugalmasság kialakítása nem könnyű feladat. A munkavállalók többsége nehezebben mozdul új munkaterületre, és jelentős teherként éli meg a változásokra történő reagálást. Minél többfelé osztódik továbbá egy bíró figyelme, annál nehezebbnek érzi feladatát, még akkor is, ha az adott ügymennyiség munkaterhe nem haladja meg más bíró ügymennyiségének munkaterhét. Ennek oka, hogy a különböző ügyterületek munkamódszereinek az összehangolása többletfeladatot igényel és a tapasztalatok szerint, mindig valamelyik ügýtípus hátrányára történik a másik ügyszakban történő munkavégzés. Elmondható továbbá, hogy ha az adott bíró egy-egy ügýtípusra nézve szakosodni tud, az lehetőséget nyújt elmélyültebb tudás megszerzésére és nő a munkavégzés gyorsasága is. A flexibilitást nem vitásan csak többletenergia befektetésével lehet fenntartani, és az időtényezőt negatívan befolyásolja, azonban hosszútávon előnyös, ha megtaláljuk az arany középutat.

Az utánpótlás előrelátó megszervezése minden bíróságnak fontos feladata. Azon titkárok esetében, akik bírói pályára készülnek, fontos, hogy legyen kapcsolata a bírói tevékenységgel. Támogatom, hogy bíró mellé beosztva tárgyalást látogasson, határozattervezetet készítsen, kurrenciális munkavégzésben vegyen részt. Sokszor azonban ennek nagyságrendje függ attól, hogy azon a területen, ahol önállóan jogosult eljárni, milyen munkateher keletkezett.

III.

Időszerűség, hosszú pertartamú ügyek

Az időszerűség vonatkozásában mindenképp pozitív képet mutat az, ha az állapítható meg, hogy az adott évben érkezett mennyiséget a befejezések száma meghaladja. Ez azonban még nem elegendő, ugyanis vizsgálni kell azt is, hogy a folyamatban maradt ügyek megoszlása hogyan alakul, mennyi ügyet sikerült egy éven belül befejezni, és sikerült-e az éven túli ügyek számát, arányát csökkenteni.

A statisztikai adatokat vizsgálva megállapítható volt, hogy a járásbíróságok esetében a befejezések száma minden esetben meghaladta az érkezések ügyszámát, míg a törvényszékeken ezek a mutatók nem alakultak ilyen jól. Ennek oka az előzőekben kifejtett személyi változások, a folyamatos ember hiányt többletfeladat vállalásával csak részben sikerült kompenzálni. 2024 évben az engedélyezett létszám betöltésével várhatóan ez rendeződni fog, feltételezve, hogy az ez év novemberében, majd a következő évben nyugdíjba vonuló kollégák helyét is gyorsan sikerül majd betölteni.

Az időszerűségi mutatók azonban így is kedvezően alakultak, a bírósági szervezet, így a Szolnoki Törvényszék is az elmúlt hat évben jelentős nagyságrendű hosszú pertartamú ügyet dolgozott le.

A két éven túli ügyek alakulását mutatja a következő táblázat.

	2019. XII. 31.	2023. XI. 30.	2023.XII. 31.	2024. V. 31.
Járásbíróságok peres ügyek				
polgári	38	16	21	21
gazdasági	3	1	2	1
Törvényszéki elsőfokú peres ügyek				
polgári	16	9	9	11
gazdasági	4	4	4	3
munkaügy	7	1	2	2
csőd- és felszámolás	58	41	39	34
Törvényszéki másodfokú peres ügyek				
polgári	0	0	0	0
összesen	126	72	77	73

A különböző időpontokból vett adatokból látható, hogy folyamatosan változó adatsorról van szó, azonban hosszútávon kedvező tendenciát mutat. A rövidtávú emelkedés és csökkenés természetes velejárója munkánknak, ha azonban az fél/egy éves távlatban is fennmarad, arra az adatra figyelni szükséges és meg kell állapítani annak indokát. A 8/2015.(XII.12.) OBH utasítása alapján folyamatosan el kell végezni a 2 éven túl folyamatban lévő ügyek vizsgálatát.

Ezekhez az adatokhoz azonban az is hozzátartozik, hogy az 1 éven túli ügyek száma hogyan alakult, mivel annak csökkenése kedvező, ezzel ugyanis a hosszú tartamú perek „utánpótlásának” arányszáma is csökken. Az 1 éven túli ügyek vizsgálata minden évben része a törvényszék munkatervének, azonban álláspontom szerint, enélkül is mindenkori feladata a kollégiumvezetőnek időszakonként a hosszú pertartalmú ügyek vizsgálata, annak megállapítása érdekében, hogy a per elhúzódásának mik az indokai. Az általánosan levonható tapasztalatokat, azok lehetséges megoldásait mindig újra kell gondolni és megosztani a kollégákkal és a felvetett probléma jellegétől függően további lépéseket tenni (tanácselnöki értekezlet, kollégium, oktatás), majd ezek eredményét célszerű visszaellenőrizni, hogy az mennyire bizonyult hatékonynak. Hangsúlyozom azonban, hogy a vizsgálat nem az eljáró bírót terheli, hanem a kollégiumvezetőt, és célja hatékonyság növelése és nem az eljáró bíró vizsgálata, így azt oly módon kell elvégezni, hogy a bírót semmilyen módon ne terhelje.

A 2021. évi XCIV. törvény (Pevtv.) szabályaira figyelemmel különös figyelemmel kell lenni az 5 éven túli ügyekre, illetve annak megakadályozására, hogy a hosszú pertartamú ügyek 5 éven túlívá váljanak.

Bíránk mindent megtesznek annak érdekében, hogy ne legyenek 5 éven túli ügyeink és erőfeszítésük eredményeképpen 2 ügyre csökkent ezek száma, ami szép eredmény. A korábbi időszakban sem volt magas az 5 éven túli ügyek száma, a kollégáink korábban is hatékonyan és időszerűen dolgoztak, odafigyelésük eredményeképp azonban még ezen az eredményen is tovább tudtak javítani.

Az öt éven túli ügyek számának változása a következő:

	2019. XII. 31.	2023. XI. 30.	2023.XII. 31.	2024. IV. 30.
Járásbíróságok peres ügyek				
polgári	2	0	1	1
gazdasági	1	0	0	0
Törvényszéki elsőfokú peres ügyek				
polgári	2	0	0	1
gazdasági	0	0	0	0
munkaügy	0	1	1	0
Törvényszéki másodfokú peres ügyek				
polgári	0	0	0	0
összesen	5	1	2	2

A Pevtv. alkalmazása során született határozatok megállapításai, az ezen ügyekben kialakuló gyakorlat figyelemmel kísérése fontos feladat. Az érintett ügyekben a törvényszék elnöke által elrendelt – általam is javasolt – célvizsgálat eredményeképpen megállapított típushibák kollégiumi ülés keretében feldolgozhatók.

IV. Magas színvonalú munka

A statisztikát megvizsgálva az látható, hogy 2023 évben 29 %-al nőtt a másodfokon elbírált peres ügyek száma, melyből az előző évi 48 % helyett 45 % volt a helybenhagyások száma, mely különbség a részben megváltoztatott határozatok számának növekedésében jelentkezett (13,8 %-ról, 17,5 %-ra), ami kiegyensúlyozott munkaminőséget tükröz. Mind a megváltoztatott (9,6 %) és a hatályon kívül helyezett (6%) ügyek aránya csökkent az előző évihez viszonyítottn. A Szolnoki Törvényszék elnöke korábban elrendelte a hatályon kívül helyezés gyakorlatának vizsgálatát, mivel az nagyban hozzájárul az ügyek pertartamának növekedéséhez. A vizsgálat eredményének hatásvizsgálatát utóbb el kell végezni, mert bár az adat javult, de nem szignifikánsan.

A tanácselnöki feljegyzések visszacsatolási rendszere kiemelt jelentőségű a bírói gyakorlat és a bírói vizsgálat szempontjából is, ezért fontos, hogy az mind a pozitív, mind a negatív megállapításokat tartalmazza. A tanácselnökök által levont általános megállapítások ismertetése jól bevált gyakorlat lett.

Mivel a törvényszék másodfokán a szignálás automatikus, ezért a tanácsok közötti egységes joggyakorlat figyelemmel kísérése különösen kiemelt feladata a kollégiumvezetőnek, amelynek elsődleges fóruma a tanácselnöki értekezlet.

A Bszi. 27/A. § megváltozott szabályozás folytán a kollégiumi üléseken kollégiumi vélemények már nem hozhatóak, azonban alkalmas azon jogi témák megbeszélésére, mások véleményének megismerésére, amelyek a gyakorlat során problémát vetettek fel, vagy ami új jogértelmezést igényel a szabályozás módosítása, módosulása folytán. A közeljövőben ilyen témákat fog gerjesztetni az elektronikus ingatlan-nyilvántartásról szóló 2021. évi C. törvény, valamint a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény.

A kollégiumi ülésekre meghívást kapnak a Kúria, az ítélőtábla, valamint a társkollégiumok vezetői is, mely segíti egymás gyakorlatának megismerését, közös vélemények kialakítását, eltérő gyakorlat észlelését.

Megújult az oktatási rendszer helyi gyakorlata is, ami további lehetőséget biztosít a szakmai fejlődésre, ugyanakkor a kollégiumvezető és az oktatásfelelős között feltétlen szükséges a kommunikáció, annak eldöntése érdekében, hogy a kollégák által felvetett témának melyik fórum felel meg a legjobban.

Támogatom a járásbíróságokon olyan szakmai értekezletek megtartását, melyeken közösen tudják megtárgyalni a gyakorlatuk során felmerült problémákat, és amelyek alkalmasak arra, hogy a járásbírók szakmai véleményét, álláspontját, érveit összegyűjtve önmagukat fejlesszék, ha szükségesnek érzik, felvetéseiket más fórum elé vigyék.

A titkárok és az ügyintézők nagyon sokat tudnak segíteni a bíróság munkájában, akár önállóan, akár team-munkában járnak el. Ennek feltétele azonban, hogy egyre magasabb szintű tudásra tegyenek szert és problémáikhoz bírói segítséget kapjanak. Ez ugyan nagyobb munkabefektetést igényel az adott bírótól, vagy bírósági vezetőtől, azonban a magasabban kvalifikált munkavállaló segítsége sokkal nagyobb lesz ennek eredményeképpen, és ezáltal nő a bíróság hatékonysága.

Itt kell megemlíteni még az instruktorbírói rendszert, amelyet kifejezetten célravezetőnek tartok. Kezdő kollégáinknak nagy segítséget jelent, amikor kezdeti lépéseiknél tudnak kire támaszkodni, ugyanakkor visszajelzéseket kapnak arról, hogy megfelelő irányba haladnak-e, így nem alakul ki téves, berögzült, rossz gyakorlat.

Magam is tapasztaltam, hogy időszakonként információs dömping árasztja el az ítélkező bírakat, amely feldolgozására nincs elegendő idejük, ezért a jogszabályváltozásokról, a fontosabb bírói gyakorlat alakulásáról tájékoztatásnak lényegretörőnek kell lennie azzal, hogy rámutat, a további részletek utóbb honnan kereshetők ki egyszerűen. Lényeges jogszabály-módosítások esetén az OBH Jogi Főosztálya által kiadott tájékoztatókat kifejezetten jónak találom, azok szerkezete, lényegre törő tartalma könnyen átláthatóvá teszi a bíróságot érintő változás lényegét. Ugyanakkor a kollégium munkájáról is el kell juttatni az információt a törvényszék bíráihoz, és a jegyzőkönyveknek, előterjesztéseknek a törvényszék intranetes oldalán téma szerint kereshető formában később is megtalálhatónak kell lenniük az arra érdeklődők számára.

V. Integritás, bírósághoz való hozzáférés, átláthatóság

Az Alaptörvényben biztosított bíróhoz és tisztességes eljáráshoz való jog biztosításának egyik eszköze az objektív ügyelosztási rend, az ennek megfelelő szignálás és az ügyelosztási rend nyilvánossága. A kollégiumvezető feladata, hogy javaslatában a változások szükségességéről tájékoztassa a törvényszék elnökét, mondjon véleményt róla a kollégium, hogy az aktualizált ügyelosztási rend minél hamarabb felkerüljön a Szolnoki Törvényszék honlapjára. Az ügykiosztási rendnek megfelelő objektív szignálás átláthatóságát biztosítják a szignáló lapok és azoknak a bírák általi megismertetése.

A kollégiumvezetőnek a panaszok ügyintézésében is részt kell vennie, ennek során valós probléma esetén azt meg kell oldani és le kell vonni belőle a jövőre nézve a tanulságot, míg alaptalansága esetén oly módon kell tájékoztatni az ügyfelet, hogy megértse a bírósági eljárás rendjét és menetét. A cél a panaszok elkerülése, azaz az ügyfél megbízzon a bíróságban, annak szakmaiságában, és a bíróság ennek meg is feleljen. Sok esetben a problémát az jelenti, hogy az ügyfél nincs tisztába saját jogaival, lehetőségeivel illetőleg a bírósági rendszerrel és annak működésével. Ez egyénileg a panaszügyben tájékoztatással orvosolható, illetőleg elkalauzolható az OBH által üzemeltetett honlap azon oldalaira, ahonnan részletes, általa is megérthető formában, információhoz tud hozzájutni az ügyfél.

Az ügyfélszolgáltató nap is lehetőséget biztosít a felek számára, hogy jogi segítséget kapjanak, azonban a titkár és fogalmazói létszámhelyzet további romlásával új módszereket kell majd kidolgozni, annak érdekében, hogy kevesebb humán erőforrás ráfordítással is el tudjuk látni a segítő feladatot.

Összegzőképpen a pályaművet Dr. Juhász Andor, a két világháború közötti időszakban volt kúriai elnök, egyik beszédéből vett idézettel zárom le, amely jól példázza, hogy korszaktól és beosztástól függetlenül a bírói hivatás alapelvei változatlanok:

„A bíróságnak a vész napjaiban is gondosan kell őrködnie a kultúrának reábízott tőkéje, a jogeszmé állandósága felett. Vezetői működésében [...], amellet, hogy lelkes szószólója leszek a bírói kar és a bírósági személyzet testületi és jogos magánérdekeinek, egész lelkemből arra fogok törekedni, hogy a felügyeletemre és vezetésemre bízott bíróságok önzetlen, buzgó és szakavatott munkásságuk révén állandóan részesei maradjanak a jogkereső közönség osztatlan bizalmának és tiszteletének; [...] és [...], hogy bírótársaimnál mindig ébren maradjon a hivatásszeretet és a benső kartársi szellem, hogy azután annak csodatevő erejével vihessük előre a magyar igazságszolgáltatást a fejlődés merészen emelkedő lejtőjén.”

A pályaműben kifejtett elképzelések megvalósításához kérem az Országos Bírósági Hivatal Elnöke és a Szolnoki Törvényszék bíráinak támogatását.

Szolnok 2024. június 16.

Tóthné dr. Drenkó Szilvia
törvényszéki tanácselnök